

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókivételben évi: —
 Egyszerűre — 10 kor.
 Helyi előfizetőre — 6 „
 Kézen át kifizetésre —
 Egyszerűre — 20 kor.
 Helyi előfizetőre — 8 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerűre — 24 kor.
 Helyi előfizetőre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a nagy utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megfűzésére nem vállal felelősséget.
 Előfizetőknek és hirdetőknak a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD jan. 29.

A pártvezér.

Egyedül Deák Ferencz életében történt az, hogy a pártvezér a kormányon kívül állott, a pártvezér rendszeresen mindig a miniszterelnök, úgy volt, így lesz, így kell lenni a jövőben is.

A pártpolitikát Deák Ferencz életében a pártvezér, a Deák-párt feje, maga Deák Ferencz vezette és nem volt arra eset, hogy Bécseszel szemben a maga igazát megvédeni ne tudta volna és abban az igaz-ban benne volt a kiegyezett, a fátyolt vető nemzet akarata.

Amióta a szabadelvű párt, a volt balközép leszerelése folytán, megalakult, a pártnak vezére a generális, Tisza Kálmán, utána a miniszterelnökök sorrendben voltak, mert ennek így kellett lenni, különben nem támaszkodhatott volna arra a pártra, mely nem az övé.

Amikor gróf Khuen-Héderváry jött a kormányra, a miniszterelnöki székbe, azt vette észre, hogy pártja nincsen.

Van ugyan egy csomó képviselő a szabadelvű pártban, mely minden kormányt támogat, azonban ez a párt csak töredéke volt a szabadelvű pártnak, melylyel kormányozni nem lehet.

De nemcsak ezt látta be gróf Khuen-Héderváry, hanem érezte is, amikor az országgyűlésen a saját pártja, a kormány-párt, leszavazta.

Utána a miniszterelnöki székbe gróf Tisza István ült.

Az erős Tisza Kálmán fiának el kellett készülnie lennie arra, hogy ha az ellenzék az obstrukcióban le nem szerel, még az ex-lexben is fel kell oszlatnia az országgyűlést. *Erre felhatalmazással kellett bírnia*, mert hogyha ezt ki nem kérte és meg nem kapta, akkor a reá vesztegetett *erős kéz* jelleg nevetségesnek tűnik fel és eljárása nem más mint tülontul való elbizakodottság.

Bárminő nagy férfi is valaki, lehetőség oly nagynak lennie, hogy a magyar parlament ellenzéki férfait a kis ujja körül csavargathatónak vélje.

Hogyha gróf Tisza István az országgyűlés feloszlatására vonatkozó meghatalmazást nem kapott és mégis oda mert állani a kormány rudja mellé, hogyha mégis kezeibe merte venni a kormány gyepöljét, akkor a politikai életet vagy nem ismerte, vagy tulbecsülte saját energiáját, rokonszenves államférfinak képzelte magát, mert a legerősebb fegyver nélkül vállalkozott a tulhajtott ellenzéki küzdelem lebirására.

Gróf Tisza István nem csalódott senkiben, nem tehet szemrehányást senkinek akkor, amikor megmutatta, hogy képtelen a vállalkozásnak megfelelni.

Felment Bécsbe, az uralkodóhoz, a királyhoz, hogy a helyzetet feltárja.

Bármit adott is elő ő felségének, viszatértét nem az a haragos dörgés ki-

sérte, ami a közeledő vihart szokta megelőzni, nem annak a tűznek és lángnak fénye, mely a nagy erők megjelenését már előre jelezi, hanem a lehangolt vezér bujkáló komorságával tért vissza és sem ellenfeleit nem ijesztette meg, sem barátait nem bátorította fel.

Mintha arról a kenetteljes beszédről lenne szó, melylyel az apa inti fiát:

— Korán vállalkoztál nagy munkára, fiam. Ha ez most olyan élő fa volna, amit le kell dönteni, könnyen maga alá temetett volna.

A miniszterelnök nem számolt a politikai mesterfogásokkal, melyek állását megrendítették a magasban; — nem számolt a nemzet nagy energiát követelő ideáival; — nem számolt a maga erejével és bármerre fordult, mindenütt mosolygó arcokra lett.

Gróf Tisza István miniszterelnök nem vivta ki a király teljes bizalmát, a nép rokonszenvét, az arisztokrácia támogatását, de mindenfelé ellenszenvet kellett maga iránt.

Az a vágy, egy erős kezű, nagy energiájú ember iránt, mely a nemzet nagy részében lángolt, csalódottan fordult el attól, akinek előbb átadta nagy reményeinek kincses házát.

A magyar, mert maga is szellemileg és testileg izmos, erős, még ellenségeiben is becsülni tudja az erélyt, az erőt; meg tudja bocsátani, de sőt menteni képes a sikertelenséget; de azt nem tűri, hogy

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

A boldogság problémájához.

Eszmék, emlékedések és reflexiók.
 Felolvasta a Szabad Liceum 1904. január 24-én tartott matináján **Kozáry Gyula.**
 (Vége.)

Vagy nekünk nincsen érző szívünk; a mi lelkünk nem szomjuhozza-e Tantalusként a boldogságot? Mivel vigasztalódnak a ma élő szegények, szerencsétlenek, nyomorultak, árvák, elhagyottak? Mi száritsa fel könnyeiket, mi csillapítsa éhségüket? — És mit is használna az a paradicsom nekünk, ha már régen a föld ölében fogunk pihenni és az őszi szél a sirhalmok fölött diszlő fákról évek hosszú során keresztül fogja hullatni a leveleket; ha az, ki a jelenlét pusztaságába a magot elveti, már nincs többé és csak sirján diszlik a virágbokor, melyet a kegyelet sirhalma fölé ültetett? Mit is ér a paradicsom, ha bejártat

cherub lángoló pallosa zárja el előttünk? Nem akarunk-e mi is ép oly boldogok lenni, mint a jövő nemzedék? Nem vagyunk-e mi is följogosítva a boldogságra?

A tudomány, bölcsélet és művészet nem a boldogság elvei. Benső világunk a mi világnézetünk; égboltja, tengere, fénye, viharjai, éjszakai olyanok, a milyeneket mi magunk teremtünk. Ha ideális a világnézetünk, akkor égboltunk tiszta, kristályos olasz ég, a milyen Catania fölött ragyog; ha pedig skeptikusoknak, vagy pedig pessimistáknak csapunk föl, akkor az égbolt is olyan savószinű, felhős, alacsony és ködös, alatta nem Catania virul, hanem a lappok földje álmodik s nem pálmák, hanem borókák teremnek rajta.

Ki akarna tengődést lendület helyett s sarkövi éjt tavasz helyett? Aki azt akarná, az a szeretetet s örömet nem ismeri; annak élete nem élet. Nekünk tehát erőteljes, lendületes, bensőséges, hatalmas világnézet kell. Hatalmasnak kell lennie, mely az égbe emeljen s élni, tenni tanítson; bensőségesnek kell lenni, mely-

nek szavára, mint ezüstharangszóra, mosolyra fakadjon az öntudat s öröm s béke lejtessen végig a lelken s mindenkinek felett igaznak, tehát reálisnak s egyben ideálisnak kell lennie, mely az embert Isten gondolatai szerint kialakítja s méltósággal koronázza. Ez a Chamberlain véleménye, ki kifejti ezt a Grundlagen des neunzeanten Jahohundertes című monumentális munkájában. Kidd 1895-ben megjelent munkájában, melyhez Weismann a nagy biológus írta az előszót, azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a jövőendő társadalmi létharczban azok válnak győztesekké, akik vallásosabbak lesznek, mint voltak a multban. Ez Balfournak is a véleménye.

Erőteljes, lendületes, bensőséges s ugyanakkor ideális világnézet csak a vallásos világnézet lehet; mert csak a vallásos világnézet öleli föl a mélységet, a létnek, a világnak mélységét, ahol az ő forrásai fakadnak; csak a vallásos világnézet áll ki a semmisség s elmúlás mélysége fölé s lelkesülve nézi az örök szépet, mint Szent János Patmoszban a nap-

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál** ugymint **idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál** influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszűnteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerházakban üvegenként 4.—kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár **Basel** (Svájc) 480.

Sirolin

erőtlen kísérletezések tárgya legyen, a vele üzőtt játékot pedig még nem bocsátja soha.

A szabadelvű párt a maga egészében gróf Tisza Istvánt már régebb időtől nem tekinti pártvezérnek, a bécsi kudarc után még kevésbé fog tömörülni körülötte.

Sinopeus.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 29.

Tisza tegnapi hadtizenetére ma a napirend előtt is keletkezett visszhang. Sággy Gyula azt követelte, hogy mielőtt a kormány rámege az erőszakosság terére, tüzzék napirendre a Smialovszky-féle pártközi konferenciára vonatkozó indítványt. Tisza tagadja, hogy ő tegnap az erőszakot hirdette volna ki, mert ő csak oly »intézkedésekről« szólt, melyek a rendet helyreállítják. Egyébként nincs kifogása ellene, ha Smialovszky indítványát holnap vagy holnapután megindokolja. Az öreg Madarász figyelmeztette Tiszát, hogy ne beszéljen örökösön »koronáról«, mikor királyról szól, mert a király és a törvényhozás együttesen alkotja a korona fogalmát.

Szederkényi Nándor a miniszterelnök tegnapi állítása ellenében azt hangoztatta, hogy az ő pártja mindig előzékenyen kész volt egyezkedni, de nem lehetett tárgyalásba bocsátkozni, mert, mondja, lemondást követeltek a párt állásponjtjáról s arról lemondani sohasem fog.

Ma tehát a harc jegyében áll a politika, mert nem hiszik, hogy Smialovszky javaslata és indokolása lendíteni fog valamit a békén.

A katonai vitában Batthyány Tivadar gróf beszélt és főleg a békés kibontakozás érdekében szólt.

Elnök: Perczel Dezső.

Elnök bevezeti az irományokat. Hitelesíti a jegyzőkönyvet. Bejelenti, hogy Sággy Gyula és Szederkényi Nándor napirend előtt felszólalni kértek és nyertek engedélyt. Lovász Márton pedig sürgős interpellációt jelentett be. Miután Pichler Győző temetése d. u. 3 órakor lesz, javasolja, hogy az interpellációra 2 órakor térjenek át. (Helyeslés.)

Ismét a békeindítvány.

Sággy Gyula: Legutóbbi felszólalásában megpendítette azon eszmét, hogy a parlamenti rend helyreállítása céljából előzetes tárgyalásokat kellene folytatni az ellenzékkel. Ezzel kapcsolatban tette meg Smialovszky Valér a pártközi konferenciára irányuló indítványát, a mely indítványt a szabadelvűpárt teljesen érthetetlen okokból napirendre sem engedett kitűzni. A miniszterelnök tegnap bejelentette, hogy erőszakos eszközökkel kívánja a rendet helyreállítani. (Ellentmondás a jobboldalon.) Legalább mást nem lehet kimagyarázni az ultima rátióból. Kéri az elnököt, hogy Smialovszky Valér indítványának indoklását a holnapi vagy a holnaputáni ülés napirendjére tűzze ki. A ház azután azonnal tárgyalás alá veheti az indítványt s a delegációk ülésének ideje alatt bekövetkező szünet is csak elősegíthető az ügyet. Az erőszakos eljárás hirtelen lefegyverezést idézhet elő, de tartós békét nem. Ezért újból ajánlja kérelmének teljesítését. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István gróf: Nincs kifogása, ha a Smialovszky féle indítvány indokolása a holnapi ülés napirendjére tűzetik ki, kénytelen azonban Sággy két kijelentésére megjegyzést tenni. Tegnap nem tett kísérletet a békére, csak utolsó alkalmat akart nyújtani az ellenzéknek, hogy hazafias belátásra jusson. Ami az ultima ratiót illeti, ez alatt nem az erőszakot értette, hanem oly intézkedéseket, amelyek a rend helyreállítására irányulnak. A koronát nem vonta a vitába és nem is akarja eljárásáért és intézkedéseiért a felelősséget a koronára hárítani, hanem állja mind azt, amit tett, vagy tenni fog. A koronának igenis tudomása van a kormány szándékáról, mint minden előrelátó kormány bejelentene minden tervét, de persze nem a ház jogainak igénybevételére vonatkoznak azok. (Helyeslés a jobboldalon.)

Madarász József: Kénytelen a miniszterelnököt figyelmeztetni, hogy bibásan használja a »korona« kifejezést, mert mi csak királyt

ismerünk és törvényhozást és ez a kettő alkotja a korona fogalmát. (Helyeslés a baloldalon.)

Szederkényi Nándor: A miniszterelnök Eötvös Károly tegnapi felszólalására adott válaszára azt mondta, hogy nemcsak a Kossuth-párttal, de az ellenzék többi pártjaival is érintkezésbe lépett, de részükéről visszautasításban részesült. Ez nem felel meg a valóságnak, mert szóló és pártja a miniszterelnök felszólítására a tárgyalásokat azonnal felvették, csak persze nehéz volt az egyezkedés, mert mindkét fél homlokegyenest ellenkező nézeteket és felfogásokat vallott. A magán érintkezésben sem zárkózott el a párt és mindenkoron előzékenyen állott a miniszterelnök rendelkezésére bármely folyosói megbeszélésnél. A párt állásponjtja ismeretes, mert már sokszor és sokan adták elő azt a Házban. Attól nem is tér el a párt. A Rakovszky indítványát helyesli és szívesen vesz részt a pártközi tárgyalásokon, hogy ezáltal is megmutassák, hogy a békés kibontakozás hívei, de lemondani soha sem fog a párt állásponjtjáról. Ha a miniszterelnök a küzdő ellenzék hazafias belátására apellál, akkor az ellenzék ezt hatványozottabban mértékben kérhetné a szabadelvű párttól. Legyen már egyszer a többség belátással, hogy a magyar nyelv érvényesüljön minden téren, mert beláthatatlan kárral volt, van és lesz a magyar kultúrára a magyar nyelv háttérbe tolása. A szemrehányás tehát nem az ellenzékét illeti, hanem a miniszterelnököt, aki ilyen körülmények közt lehetetlenné tette a békés kibontakozást. (Ugy van! a néppárton. Zajos helyeslés a balon.)

Elnök: Következik a napirend:

az ujonczmegajánlás

folytatólagos tárgyalása.

Batthyányi Tivadar gróf: Csávolszky Lajos tegnapi beszédében a cseheknek pártját fogta. Nincs az ellen kifogása, de igenis agálya van az iránt, hogy a cseheknek önállóság adassék, mert a pánszlávizmus Magyarország ézáltal csak jobban terjedne, amit pedig egy hazafi sem óhajthat. Ezt a véleményét már egy ízben egy cseh államférfival szemben is kifejezte a sajtó utján s ma csak köszönetét tolmácsolhatja Csávolszkynek azért, hogy alkalmat nyújtott neki ezen nézetét itt a Házban is előadhatni.

A javaslattal magával foglalkozva első megjegyzése, hogy az ujonczjavaslat nézete

övezett, csillagkoszorus asszonyt; csak a valóságos világnézet győzi le a napszámos, robotos élet örömtelenségét s fejt ki teljes plaszticitással az embert, ki hősnak és szentnek született; csak a vallásos világnézet az a magasba emelkedett gondolat, mely átfog létet, végtelen s örökkévalót és lendületet visz a halhatatlan életbe. »Ne gunynyaszzatok csalódott lelkek a jégbe fagyott kultúra romjain! Van szárnyatok, repüljétek! Ha a göröngyhöz ragaszkodtok, ha ideális ösztöneiteket követni nem akarjátok, visszafejlődtök, repülni elfelejtetek, szárnyaitok leszáradnak s ti magatok is meggémberedtek az örömtelen, esztelen tengődéstől. A mechanizmus kerekai megörlik szabadságtokat; végre ezután a kerekék is megakadnak s marad az esztelen, az örült semmisség. Laskont összetörítetek; virágítok elszáradnak; romba dől gót dombjaitok oldalában vityilót építenek hülye unokáitok.« No akkor jobb a chinai korcsma meg az abszintpohár!

Végtelen szemhatár kell a művészetnek, hogy költsön s teremtsen! Hát mily végtelen szemhatár kell a léleknek, hogy éljen! Végtelen s mégis derült kristályos égbolt kell tekintetünknek; e nélkül elfajul, eltörpül, elerjed az egész. E végtelen szemhatár nélkül nincs a gondolatnak tere az eszméknek lendülete, az életnek boldogsága; a végtelen szemhatár nélkül az ember gondolataiban skeptikussá, érzelmeiben cynikussá válik. A skepsisnek s a cynizmusnak nincs életöröme,

boldogsága. Flammarionnal szólva: nons sommes dans le vestibule de l'infoni« a végtelen tornácaiban állunk; innen nézünk a csillagos világba. Ugy látjuk, hogy egy ragyogó flottán evezünk; admirális-hajónk a nap, s földünk s a többi bolygó körülötte imbolyog s vele együtt iramlik... Az egész csillag flotta előre tör az ég mély oceánján s megy, siet. Hova? ... végtelenség előcsarnokában állunk.

A kulturideálok szegények, erőtlének, egyoldalúak, csak fokozzák a gyötrelmeket. A mi ideálunk a föld, az ég, a nap és az éj, az élet és a halál, az én és a világ, ember és Isten, szív és az ész, ész és ideál között harmoniát teremt. Teljes, tökéletes, harmonikus embert alkot; ideálja a világnézetek tengeréből izzó nap gyanánt kel s derült örömet hint szerteszéjjel; életre zsendit s mélyebb, bensőségesebb s teljesebb életre nevel; harmoniát önt az ember belső, sejtő, vágyódó, fejlődő világába.

Nekem is élet a vágyam s öröm a huznuszom, mindkettőt nem elégítem ki frázissal s csillag retorikával; nekem biztos megokolt gondolatmenet kell, mely a legközvetlenebb lényből, az öntudatból kiindulva halálon s világvégen át vezessen az igazi, a valóságos, az örök életbe, melyet én, én magam élni akarok.

Es ti kétkedő, nyugtalan, sovárgó lelkek, a XX. század boldogtalan gyermekei! A lélek, a zuzott szív, tépő kin és mardosott lelkiösme-

ret mélyein szendergő hit visszavezetnek-e Isten ölébe? A mint nézem boldogtalanságtok fájó kinjait, mélyen megint sápadt arcotok és elgyötört homlokotok. Vagy tán boldogok vagytok! A felelet helyett mély sóhaj kél sziveitektől bűnbánó ajkaitokra... És most Byronnal szólva — boldogságtok hajójának a deszkája is összetörtött... Ti magatok sirtok a romlása fölött...

Vagy talán nem vágykoztok a boldogság után! Látjuk: ereitekben lüktet, minden idegetekben szong, az elme és a szív lángjaival kél a kiirthatatlan vágy a boldogság után. De vajjon visszatérhet-e elvesztett, megsíratott boldogságtok? Aggódtok, hogy elmúltak a boldogság napjai, mint Endymion álmái és letűntek örökre, mint az üstökös? A multnak sötét ködébe tértek és a jövődő derengő homályában fel nem ismerhetők? Oh ne aggódjatok!... a boldogság Italiáját megtalálhatjátok. Csak két szóra, a nagy bűnbánónak, szent Ágostonnak két szavára figyelmeztetlek... Hallgassátok meg, hisz ő is kimondhatatlanul boldogtalan volt, mint a századhasadás gyermeke. Később leirhatatlan boldogság dagasztotta szívet. Ő szívesen megmondja; ő tudja, mert tapasztalta, hol van az ember boldogtalanságának és lelki kinjának forrása. Azt mondja ő az ember boldogtalanságáról: A te intézkedésed szerint, oh Istenem, minden rendezetlen szellem önmagában viseli gyötrelmeit... Értitek? Ő megértette és magvallotta: Elvesztettem önmagam, vele Istenem!

szerint nemcsak a rendes létszámmal, de a felemelt létszámmal is már rég keresztül ment volna, ha a Széll-kormány a Szentiványi pontozatokat teljesíti, mert az ellenzék is szívesen bele ment volna az áldozatokba, csak cserébe nemzeti engedményeket kapott volna. (Ugy van! a baloldalon.) Es itt a kormányoknál az előrelátás hiánya idézte elő azt, hogy a harc erős és meg nem szűnik. Engedményekre gondoltak és lassankint időmultával igyekeztek a harcot megszüntetni.

A házszabályrevízióra a miniszterelnök már újévi beszédében utalt. Kifogása nincs ez ellen, de csak egy bizonyos határig, addig, amíg az ellenzéki pártok is együttesen elfogadják azt. Mert csak így érhető el az a nagy feladat, amelyet a házszabályok revíziója képez. Saját részéről például szükségesnek tartja a revízióban a költségvetés letárgyalásának biztosítását, (Helyeslés.) ugyszintén a rendes újonczlétszám megajánlásának biztosítását is. (Helyeslés jobbról, zajos ellentmondás a baloldalon.)

Holló Lajos: A magyar hadseregnek szívesen.

Batthyány Tivadar gróf: Engedelmet kérek, de nézetem szerint odáig mennünk nem szabad, hogy a hadseregtől teljesen elzárkózzunk, mert nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a hadsereg biztosítása nemzeti érdek. (Ugy van! a jobboldalon és disszidenseknél. Ellentmondások balról.)

Váradi Károly: De csak a magyar hadsereg biztosítása.

Rákosi Viktor: És nem az osztráké.

Holló Lajos: Eléggé melegengettük a kigyót keblünkön.

Batthyány Tivadar gróf: Nagyon természetesnek tartom azután, hogy minél jobban megszorítottak jogaink a házszabályokban, annál több alkotmányjogi ellengaranciában kell részesülnünk a kormány részéről, amely különösen a választói jognak minél nagyobb kiterjesztésében és a közszabadságnak biztosításában nyilvánulna. (Helyeslés a balon.) A választójogot illetőleg, nem sikkolhat keresztül rajta, hogy néhány megjegyzést ne tegyen azok után, amelyek itt a Hazban részben a kormányelnök, részben a Kossuth-párt vezérének ajkairól elhangzottak. A hallottakból azt tapasztalja, hogy a kormánynak nézete téves felfogáson alapszik. A kormány ugyanis inkább a városi elemek pusztítására fekteti a

sulyt, figyelmen kívül hagyva a rustikus elemeket. A kormány e súlyos tévedését nem vette figyelembe a függetlenségi párt sem. Pedig ezt már eleve orvosolni kell. A kormánynak a választói jog reformjára vonatkozó intézkedéseit nem szabad egyoldalulag megtennie, hanem a Széll reformtervezete alapján.

Smialovszky indítványát üdvözlö, a kibontakozás legrövidebb útjának ő is a parlamenti bizottság összehívását tartja, amely nem találhat ellenkezésre a parlament egyetlen pártjánál sem. A bizottság működésének azonban nemcsak a politikai kérdésekre kell kiterjednie, hanem gazdasági életünkkel is kell foglalkoznia. Mert sajnos, nagyon sokat kell munkálkodnunk, míg gazdasági viszonyainkat elbonyagoltságukból kivezetjük és ismét arra a nivóra emelhetjük, melyen politikai álláspontunknál fogva állani kell. (Ugy van! a szélső-jobbon.) Meg van győződve róla, hogy a bizottság működése sikeres lesz és ismét eljő majd az a békés aéra, midőn minden párt gyűlölettől menten egyedül az ország és nemzet javait szolgálhatja. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps. A szónokot számosan üdvözlöik.)

Elnök: Az ülést 10 perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Mukits Simon beszél a javaslat ellen. Ki fogja beszélni az ülést.

Felfordult világ Biharon.

— A szociálista izgatások eredménye. —

Több ízben felhívtuk a hatóságok figyelmét azokra a lelketlen izgatásokra, amelyekkel a szociálista agitátorok az elmúlt évben Biharvármegye legtöbb községének lakosságát megméltelyezték.

A hatóság azonban semmit sem tett ez ellen a hazafiatlan bujtogatás ellen, hanem hagyta a dolgokat oda fejlődni, ahol már alig használ a józan beszéd.

Most már termi mérges gyümölcsseit a szociálisták izgatása és a hatóságok lanyhasága.

A szomszédos Bihar községben is kényök-

kedvök szerint bujtogattak a szociálista nép-ámitók s a szegény lakosság jó része léprement. Mikor aztán a baj kiűt, az elámitott emberek iszszák meg a levét.

Bihar községből épületes dolgok híre érkezik hozzánk.

Szociálista bíró.

Bihar községe még csak nem olyan régen is egyike volt a vármegye virágzó községeinek; a nép aránylag elég vagyonos és a lakosság között teljes egyetértés volt. Olvasó kör, fogyasztási szövetkezet alakult a községben.

Pár évvel ezelőtt egyes bujtogatók szavára többen elhagyták az ősi otthonot és kivándoroltak Amerikába.

Ez azonban nyomokat alig hagyott a község társadalmában, mert a nép közül csak igen kevesen szánták rá magukat a kalandos hosszú utra.

Annál nagyobb rombolást vitt véghez a község lakosai között a szociálista vezérek agitációja.

A szociálisták jó talajnak találták a község szegény lakosait, hogy a szociálista eszméket s ezzel az elégedetlenség magvát elhintésük közöttük.

Budapestről több ízben rándultak le szociálista agitátorok Biharra, majd Nagyváradról is sűrűn kivonultak a szociálista vezérek s a négyülések s az izgatások napirenden voltak a községben. Az általános képviselő választásnál már jelöltet is akartak állítani a kerületben.

A községi főbíró, éppen a szociálisták elszaporodása miatt nem régen lemondott. A bíróválasztás csütörtökre, január 28-ra volt kitűzve.

A választást meg is tartották a kitűzött határidőben.

A választás vezetője: Dr. **Halász Elemér** tb. főszolgabíró délelőtt 10 órakor nyitotta meg a választást s a következőket jelölte a főbírói tisztre: Szabó József, Szabó Lajos, Kiss Gyula, Sárközi Lajos, Németh Lajos, Simon

együtt elhagyott a boldogság. A boldog és boldogtalan lelkek nagy buvára, ki a zugó tenger mormolásától, a csillagos ég reszkető fényétől, az ég kékjében szántó kis pacsirtától, a bérczek, erdők, völgyek és csermelyek szinompájától és csendaharmónia a tovaszálló vándorfelhőktől hiába tudakolta, szíve mélyeiben feltalálta: »Nyughatatlan a mi szívünk, míg benned meg nem nyugodhatik, oh Istenem!«

Coppé François áldja a betegséget, mely a mennyei Atya karjaiba visszavezette. A szegény Paul Verlaine, ki 1896 január havában halt meg Párisban a Saint Genovéve hegy egyik sikátorában, így énekel: »Szegény lelkem; kerüld a gonoszt. De hátha az örültség visszatér? Ó menj, imádkozzál a vihar ellen, imádkozzál! És mit? Istenem, szeretetteddel nyugtalanítasz engem. Itt a vérem, melyet éretted ontottam; testem, mely méltatlan éretted szenvedni; homlokom, mely nem tudott pirulni; kezem, mely nem dolgozott; szívem, mely szilaj féktelenséggel dobogott; lábam, mely ledérség után tutott, hangom, mely otromba és hazug; itt a szemem, mely tévedések tüköre.« Isten megszólítja őt: »Mon fils, if far! m'aime! Fiam, szeretned kell engem. Krisztus megmutatja neki átdöfött mellét, vérző szívét és sóvány, beteg lábait, melyeket Magdolna könyeivel áztatott és melyek lerokkadtak az emberek bűneinek sulya alatt. És biztatja, hogy csak szeresse. A költő ingadozik: »Uram, nem merek. Téged szeresselek! Téged! Oh nem lehet, mert méltatlan vagyok.« De a galilei csak biztatgatja, gyógyítgatja, a szív békéjét

ígéri neki. Sir a költő, odaborul Krisztus vérző lábaihoz, reszketve tekint Istenre, ki simogatja megtérő gyermekét.

* * *

Ki a földi boldogságtól elragadtatást, állandó gyönyörrel teljes érzést, ekstazist vár, természetellenes mámor-templommá szeretné a világot varázsolni. Vonuljon tehát Bacchus templomába, az Auerbach pinczéjébe, az abszintkorcsmába, vagy a khinai ópiumserailba... vagy kívánjon nirvánát, megsemmisülést, boldogságot el nem érhet. Az élet megértéséhez, a megéléshez, a megelégedettséghez az örökkévalóság perspektívája szükséges, a kötelességek teljesítése, szenvedéseink, bajaink türése, az öröklétbe, az élet nagy áramának a halhatatlanságba való kilengése, a hol én, én magam folytatom az életet. Reális és mégis ideális világnézet, az anyag és a szellem, a nap és az éj, a belső és a külső, örökkévaló aspirációim és földi ösztöneim, az állat és az ember, a szív és ész kiegyenlítődése, harmóniája, szóval valóságos világnézet... Én is szenvedtem, véreztem, letörték reményeim, cserbe hagytak szerelmeim, rut áruval fizettek az emberek; lázasan üztem a boldogságot tudományban, művészetben, a nagyvilág ezernyi szórakozásában, végre is lázálmas agyvelőmet Krisztus sebére hajtottam, szívemet a vérző szívére illesztettem, odaborultam a Krisztus vérző lábaihoz. Elcsitult minden fájdalmam, és elpihent minden kinom az ő csókjai alatt... És szeretem az embert minden bűnével, gyarlóságával, ta-

lások élite-lelkeket, kikkel való együttlétem megszűli a boldog elragadtatás, elmélyedés napfényes pillanatait és fölöttem Catania azurkék ege ragyog. Van boldogság a földön. Megszorítom a jó barát kezét, őszinte szemembe könyözva tekintek, másokkal szívességet teszek, irántok figyelmes vagyok, letörölöm a könyvet, gyógyítom a sebeket. A szív titokzatos mélyeiben érzem, hogy vannak, kiket szeretek, nagy elmék és lelkek műalkotásaiban gyönyörködöm, szeretetben szétszórom a lélek kincseit, odaborulok a Krisztus vérző lábaihoz, megbocsátok, türök, szeretek.

A bölcsesség, a boldogság, korunk nagy mystikusa Maeterlinck tanát — a végtelen érzete erkölcsi életünkre alkalmazza. Ki szeretni tud, boldogtalan nem lehet. Csak az önzőnek nincs vigasztalása a földön. A filozofus az igazságot mondja ki, a művész a szépséget szemléli. Az igazság és a szépség az egységes valóság elemei. Mindnyájunkban megvan a képesség, ha öntudatlanul ösztönéletünkben szunnyad is, a szépség, az igazság, szóval a dolgok lényegének felismerésére, mert szeretni tudunk. Mindenki, ki szeret, öntudatlanul részt kér az igazságból és a szépségből, kincsekben gazdag. Minél jobban s többet szeretsz és szórod pazar kézzel a szeretet kincseit, annál gazdagabb lész. Mikor imádkozom s vágyódom, akkor kötöm össze az empirikus s transzcendentális világot, mikor összekulcsolom a kezeimet s mondom: »Mi Atyánk«, akkor feszíti ki lelkem a maga szárnyait; egyet lendül — s odaér, ahol a szív megpihen.

János, Mihes Lajos és a szocialista Bodnár Istvánt.

Simon János kérte, hogy jelölését mellőzze a tb. főszolgabíró, Szabó József pedig a jelölésétől határozottan visszalépett.

Midőn az így maradt hat jelölt nevét a választást vezető tb. főszolgabíró az óriási számban összegyűlt nép előtt felolvasta, az első öt jelölt nevét szólanul, csendben hallgatták meg, azonban a mikor a szocialista Bodnár István nevét említette, óriási éljenzésbe s »Bodnár István« kiáltásban törtek ki.

Az elnök felszólítására nem akadt tiz választó, aki szavazást kérjen, mert a más meggyőződésűek nem mertek nyíltan fellépni, félvén a szocialisták terrorizmusától.

Az elnöklő tb. főszolgabíró tehát Bodnár Istvánt egyhangulag megválasztott főbírónak jelentette ki.

Igy lett Biharban szocialista főbíró, amit látván az előjárók, egytől-egyig mind lemondtak.

Ezután még egy esküdtet választottak szintén a szocialisták közül.

Jelenleg tehát Bihar község előjárósága egy szocialista főbíróból és egy szocialista esküdtből áll.

A választás rendben folyt le s a tömeg széteszött. Az eljárást a tb. főszolgabíró tapintatosan vezette; a rendre 15 csendőr ügyelt fel.

Verekedések és gyujtogatás.

Amilyen rendben és csendben ment végbe délelőtti a bíróválasztás, olyan zajos volt a község délután.

Kora délután beállított a csendőrséghez ifj. **Makocsi** Imre jómódu gazda s azt panasztolta, hogy **Szabó** Károly az utcán töltött fegyverrel megtámadta.

Móra József csendőrőrmester azonnal valatára fogta a külsőben ittas **Szabó** Károlyt, de az erősen tagadott: mit sem akart tudni a dologról.

Mig azonban az őrmester a kihallgatással volt elfoglalva, megjelent **Méhes** Károly és **Nagy** Sándor, mindkettő véres fejű és összetört arcúval. Ezek is azt panasztolták, hogy őket szintén **Szabó** Károly verte össze.

Ezekkel a csoportokkal azonban még korántsem értek véget a bihari események.

Amint leszállott az este, újabb verekedés történt a községben.

Méhes Imre és **Potyka** Szabó Károly az utcán hevesen összeszólkáltak, majd bürokrata mentek és **Méhes** Imre derekasan elpáholta **P. Szabó** Károlyt, aki azzal fenyegette meg a nálánál erősebb **Méhes** Imrét, hogy a verést keservesen megsiratja még.

Fenyegetésének beváltásával nem is soká késett; éjjel 11 órakor felgyújtotta **Méhes** Imre házat. A tűz hirtelen óriási riadalom támadt a községben; a nagy számban összegyűlt lakosságának azonban csakhamar sikerült a tűz terjedését megakadályozni s így csak a tetőzet egy kis része égett el.

A gyujtogatót még az éj folyamán sikerült a fáradhatlan csendőrőrmesterek kézrekeríteni.

Elsmerés ill-ti **Móra** István csendőrőrmestert, aki tapintatos fellépésével, higgadságával és buzgó kötelességudással elejét vette, hogy a mozgalmas nap nagyobb szerencsétlenséget nem hozott Bihar községre.

A község lakosságának higgadtabb része nagy érdeklődéssel várja a bíróválasztás fejleményeit.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Jan. 31. Szigligeti társaság matinéja.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum bójtai estélye.
Márcz. 10. Kath. Szabad Liceum bójtai estélye.
Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlítené szíveskedjenek.

* A Kath. Szabad Liceum február 2-ik előadására nagy ambícióval készül a rendezőség. Ezuttal két előadó fog szerepelni: dr. **Vucskics** Gyula és dr. **Kováts** S. János. — **Kováts** Pázmány Péterről, városuk nagy szülöttjéről fog felolvasni, **Vucskics** Gyula pedig azokra az intézményekre fog rámutatni, a melyek Nagyváradon a keresztény szeretetet hirdetik. Kiváló érdekességet kölcsönöz még a matinének az Orsolya-zárda 14 növendékének fellépte, akik **Nevoráll** István vezetése alatt zongorakisérettel **Major** Gyula »Alkonyatkor« című művét fogják előadni; és pedig: I. szoprán: **Venter** Valéria, **Grész** Stefánia, **Bertin** Gizella, **Wécsy** Margit. II. szoprán: **Muhoray** Margit, **Kollársz** Margit, **Filip** Anna, **Müncsh** Etelka, **Bodsházy** Olga, **Grész** Emilia, **Ruff** Róza, **Némegy** Anna. Alt: **Baldy** Zsuzsi, **Zdráhál** Irma. Utolsó pontként **Simon** Béla magyar dalokat játszik **hegedűn** **Kurzmann** Jenő zongorakisérete mellett.

* **Dr. Várady Zsigmond** indítványa. A legutóbbi városi közgyűlésen nagy konszervatívot keltett dr. **Várady** Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag felszólalása, amelyben élesen megtámadta azokat, akik a polgármesteri jelentés kapcsán interpellációkat terjesztettek elő, továbbá azt vitatta, hogy csak ahhoz van joguk szólni a városatyáknak, ami a polgármester jelentésében foglaltatik. Indítványt is tett, hogy jövőre a polgármesteri jelentést s ezzel kapcsolatban az interpellációkat a közgyűlés végén terjeszszék elő és tárgyalják. A közgyűlés többsége, a városi tisztviselőkkel egyetemben, leszavazták a polgármestert s így az indítványt a februári közgyűlés elé tűzték ki. **Dr. Várady** Zsigmond most írásban is beadta indítványát, s igyekezik megmagyarázni ebben, hogy tulajdonképpen nincs is a bizottsági tagoknak joguk interpellálni, legfeljebb csak azon dolgokhoz szólhatnak, amelyek a polgármesteri jelentésben fel vannak említve, vagy a közgyűlés előtt 24 órával beadottak. Szerinte csak a gyakorlat ad jogot az interpellációra, amelyek által a kitűzött ügyek hátravettnek s a többi városatyák kénytelenek sokáig várni a kitűzött ügyek tárgyalására. Ezen akar segíteni indítványával. Azt indítványozza, hogy tekintettel azonban a havi jelentéshez fűzött felszólalásoknak igen sokszor közérdekű jellegére, jövőre is lehessen interpellálni, azonban a kitűzött ügyek tárgyalása után, a havi jelentéssel kapcsolatban. Azon ál-

talában hangoztatott vád ellen, hogy az egész felszólalásnak és indítványnak politikai háttere van, a következő megjegyzést vette be dr. **Várady** Zsigmond indítványának megokolásába: Szükségesnek látom végül egy politikai színezetű ellenzés észlelése folytán utalni arra, hogy ez indítványnak politikai jellege és tartalma nincsen, annak minden politikai párt egyaránt fogja hasznát élvezni és hogy tiszteletteljes nézetem szerint városunkban nincs oly politikai párt, mely azt óhajtana, hogy politikai jellegű napirend előtti felszólalások a gyűlésnek lényegileg önkormányzati és közigazgatási jellegét háttérbe szorítsák s a politikai izgalmakat már napirend előtt felkelvén, a nem politikai ügyek elintézéséhez kellő nyugalmat közgyűlésünkől jó előre megfosszák.

* **Elogott** tolvajbunda. Bihar község szenzációs bíróválasztásáról más helyen emlékezünk meg. Más szenzációja is volt azonban a napnak. A csendőrség egy nagy lopás tetteseit derítette ki. Biharban egy pár hónapja napirenden vannak a kisebb nagyobb lopások, melyeknek sehogy sem tudtak nyomára jönni. Végre vasárnap kiderült a rejtélyes lopás. **Móra** József csendőrőrmester, **Hegedűs** László őrsvezető és **Fodor** András csendőr amint a községben portyáztak, egy ház előtt egy nagy csomó romlott élesztőt találtak. — Mivel a Biharban december hónapban átutazó **Lindenfeld** Gyula esztári kereskedő portékával megrakott szekereit is megrabolták, az ügyes őrmesterek eszébe jutott, hátha a talált romlott élesztő is onnan való. A felsőbb hatóságtól, ezen és más gyanúok alapján nyeri felhatalmazás folytán házkutatást tartott **Papp** Lajosnál, az előbb említett ház tulajdonosánál és a kutatás meglepő eredményre vezetett. A házban egy egész rakományt találtak. Fel volt halmozva: 17 drb. szőrtarisznya, 13 pár uj cipő, 1 pár csizma bőr, 3 drb. vaskályha ajtó, 1 csomó papircsaskó, 3 bádog doboz cukorka, 1 csomag só, egy nagy üzleti üveg borecet, 1 nagy csomag fahéj, 1 nagy bádog vasléc, 1 borszűrő uj bádog tölcser, meg nem számlálható skatolya borszír, 1 csomag paprika, 1 kosár, 4 uj favilla, 1 kécsövű fegyver, egy üres doboz. Még talán több tárgyat is fognak találni. A padláson, ágy alatt, ágyba bevetve találtak eldugdosva a lopott tárgyakat. A tettesek beismerésben vannak, illetve azt állítják, hogy fiuk követte el a lopásokat, akit e miatt el is üttek a háztól és most Budapesten van. A csendőrség rögtön táviratozott Budapestre az államrendőrséghez az illető letartóztatása végett. Az igazi tettest a fiu vallomása fogja beigazolni.

* **Eljegyzés.** **Dr. Olasz** Béla, a nagyvárad jogásznemzedék rokonszenves fiatal tagja, kit csak a napokban avattak a kolozsvári tudomány egyetemen doktorrá, eljegyezte Budapestről **Pataky** Erzsike urleányt.

* **Egy derék tanítónő halála.** Mely gyász érte a nagyvárad iskolák tanítói karát, egyik már korábban nyugalomba vonult, derék tagjának: **Ruby** Adél polg. leányiskolai tanítónőnek elhunytával. A gyászeset városzerte mély részvételt keltett. Az elhunyt derék nő egy emberöltőn át oktatta a város előkelő családjai egy részének leányait, kitűnő eredménynyel, vasszorgalom, ügyszeretettel. Mint kézimunka tanítónő kiváló ízlésével igyekezett tanítványainak a szép iránti érzékét fejleszteni. Pár évvel ezelőtt, mikor jól megérdemelt nyugalomba vonult, tanítványai és tanítónő társai elhalmozták szeretetükkel. A községi iskolák iránti szeretete végakarataiban is meghatározó módon nyilvánult meg: 28 évi szolgálata alatt megtakarított vagyonát, mint halljuk, a községi iskoláknak hagyományozta. A községi polgári iskola tanító testülete koszorút helyez

avatalára s külön gyászjelentést adott ki. Az iskolások és a tanítók egylete testületileg vesz részt a temetésen s erre nézve a következő értesítéseket adták ki:

Nagyvárad város községi iskolászéke tagjait felkérem, miszerint az elhunyt Ruby Adél nyugalmazott polg. isk. tanítónő végtszesség-tételén f. hó 30-án délután 3 órakor (Nogáll-utca) megjelenni sziveskedjenek. — Nagyvárad, 1904. január hó 29-én. *Bordé Ferencz*, iskolászéki alelnök.

A nagyvárad községi tanítók segély egyesületének és a biharvármegyei tanítók egyesületének tagjait kérem, hogy elhalt tagtársunk Ruby Adél közs. polgári leányiskolai nyug. tanítónő végtszesség-tételén f. hó 30-án szombat d. u. 3/3 órakor a Nogáll-utca 6 sz. gyászszobán megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1904. január 29. *Réz Mihály* elnök.

A családi gyászjelentés a következő: A gyászoló rokonok szomorodott szívvel tudatják szeretett rokonuk Ruby Adél nyug. polgári iskolai tanítónőnek folyó hó 28-án este 11 órakor, élete 60-ik évében, hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult halotti földi maradványa folyó hó 30-án délután 3 órakor fog Nogáll-utca 500/a. számú saját házában a ruthén egyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszai sikertben örök nyugalomra helyezni. Mely végtszesség-tételre az elhunyt rokonai, kartársnői és barátnői tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1904. január hó 29. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **A szegények felvizsgálata.** Nagyon megszorított azon szegények száma, kiket Nagyvárad városa állandó segélyben részesít; ez cizimén évenként a pár száz segélyezettnek tekintélyes összeget fizet ki a városi pénztár. Eddig azonban nem néztek utána, hogy a segélyezett szegények anyagi viszonyai nem változtak-e jobbra. A jövőben azonban itt is nagyobb rend lesz. Évenként megvizsgálják a havi segélyezett vagyoni és kereseti viszonyait. *Gerő Armin* főkapitány egy bizottságot alakított az évenkénti felvizsgálatra, amelynek *Ragány János* főszámvevő az elnöke, tagjai pedig *Kápolnay Gyula*, *Szabó Gábor* és *Kemény Ignác* rendőrbiztosok, jegyzője *Sicher Jenő* napidias írnök.

* **Köszönetnyilvánítás.** A nagyvárad kir. kath. jogakadémia polgárságának f. hó 12-én tartott bálján a következők fizettek felül: *Dr. Miskolczy Ferencz* névédőnk 200 kor., *dr. Szemcsányi Pál* püspök 50 kor., *Hlatky Endre* 25 kor., *Palotay László*, *Bognár János*, *Vinkler József* vál. püspök, *Mangra Vazul*, *Kovács Béla*, *Markovits Antal* 20—20 kor., *Békésy ezredes*, *Rimler Károly*, *dr. Agoston Péter* 15—15 kor., *Radnay Farkas*, *Grócz Béla*, *Fetser Antal*, *Bunyitay Vincze*, *Imrik Péter*, *Racsek János* (Tépe), *Frankó Endre*, *dr. Dési Géza*, *Miskolczy Barnabás*, *dr. Fráter Imre*, *dr. Molnár Imre* 10—10 kor., *Punik Béla*, *dr. Hoványi Géza*, *Major Miklós* alezredes, *dr. Konrad Márk*, *Tarcsai János*, lovag *Steinberg Móricz*, *Kornstein Emil*, *Makucz Ernő*, *dr. Bóthy László*, *Huzella Gyula* 5—5 kor., *Szilágyi Dezső* 7-es sz. huszár hadnagy, *Papp Imre* 3—3 koronát, mely kegyes adományokért ez uton is hálás köszönetet mond a **rendezés**.

x **Schreier S.** híres hegedűművész az **Emke-kávéházban** ma tartja búcsu hangversenyt **Bura Károly** és zenekara kíséretében.

x **Kovács L. és Társa** cég lapunk mai számában közölt hirdetésére tisztelettel hívjuk fel olvasóink szives figyelmét. — Egyszeri próba vásárlás elegendő arra, hogy ezen üzlet pontos kiszolgálásáról, árni jó minőségéről, valamint az árak rendkívüli olcsóságairól bárki meggyőződést szerezzen.

IRODALOM.

Az Országos Pázmány Egyesület közgyűlése.

A magyarországi katolikus írók és hirlapírók immár hatalmasra nőtt, ideális czélokért küzdő szövetsége, az **Országos Pázmány-Egyesület** tegnap tartotta meg a székesfehérvárosban évi közgyűlését, az ország minden részéből egybesereglet tagok nagy érdeklődése mellett.

Dr. Margalits Ede elnök a közgyűlést határozott szavakkal nyitotta meg. Visszapillantást vetett az egyesület múltjára. Fejtegette annak célját, a haladásának feltételeit.

A tetszéssel fogadott megnyitó után *dr. Sziklay János* főtitkár tette meg jelentését. Kegyeletes szavakkal megemlékezett a katolikus világot s az egyesületet éri gyászoktól, továbbá *Sujánszky v. püspök* és *Rosthy Kálmán* jubileumáról. Jelentette, hogy tagjelentésményül 1904-re a tagoknak könyvvilleményt fognak adni, egyelőre csak egy, almanachszerű, válogatott munkákból álló, irodalmilag becsesebb kötetet. Tagok száma jelenleg 60 alapító, 197 rendes és 200 pártoló.

Jelzi továbbá a titkári jelentés, hogy a választmány az 1904. évben mily nagy feladatot önhajt megvalósítani. Ugyanis elzárándokoltatja az egyesületet a magyar katolikus egyház és irodalom egyik legnagyobb jelesének *Pázmány Péternek* — kinek nevét az egyesület viseli — pozsonyi sírjához Pozsonyba. *Párvy Sándor* egri fősz. püspök pedig egy díszes Pázmány-serleget ajánlott fel az egyesületnek, melylyel évenként Pázmány születése napja, október 4-ike körül tartandó lakomán kíván megemlékezni a katolikus renaissance magyar apostoláról. A serleget az idén május hóban avatják fel. Elhatározatott, hogy a szeptember fogantatás dogmája kihirdetésének 50 ik évfordulóját, melyet a kathokkus világ az idén fog ünnepelelni, az egyesület is megüli s valamely hazai kegyhelyre fog ebből az alkalomból elzárándokolni.

A pénztáros jelentése szerint az egyesület jelenlegi vagyona 33825 kor. 55 fillér.

Majd me ejtették a választásokat, a titkár maradt a réziben. A választmányi tagok sorába újból beválasztottak: *dr. Vucskics Gyula*, *Pálffy Béla* és *dr. Karácsonyi János* b.-püspöki plébános.

Végül az elnök több bejelentést tett. Így bejelentette több adományok kapcsán, hogy *dr. Belopotocsky Kálmán* tábori püspök 400 koronát adományozott az egyesületnek.

Ezzel a gyűlés véget ért s kezdetét vette a társas vacsora.

EGYESÜLETEK.

A katolikus kör választmányi ülése.

A nagyvárad kat. kör választmánya tegnap este rendkívüli gyűlést tartott, melyen *Palotay László* pápai praelátus elnöke alatt *Dú László*, *Fetser Antal*, *Grócz Béla*, *Gálbory Sámuel*, *dr. Hoványi Gyula*, *Géczy Lajos*, *Bareczky Géza*, *Novotny S. Alfonz*, *Stark Gyula*, *dr. Vucskics Gyula*, *Kugler Albert*, *Balázsovits Jenő*, *id. Jellinek Ferencz*, *Tóth Márton*, *Baczkay Lajos* *Szeitz Benő* és *dr. Imrik Gusztáv* titkár voltak jelen.

A gyűlésen a vasárnapi közgyűlés tárgyait készítették el. A választmány magáévá tette a titkár, pénztáros s könyvtáros jelentéseit, melyeket a közgyűlés elé terjesztenek. Végül új tagul fölvetették *Somogyi Miklós* püspökségi tisztelet.

A közgyűlés holnap **vasárnap délelőtt lesz 11 órakor** a kör helyiségében.

Az orvosok szakülése A Bihar-megyei Orvos Gyógyász- és Természettudományi-Egylet folyó évi február hó 1-én délután 5 órakor a bábaképző-intézet tantermében szakülést tart, melyre a t. tagokat ezennel meghívom.

Tárgysorozat:

1. *Dr. Révész Vilmos*: Tüdőschinococcus esete.
2. *Dr. Fráter Imre*: Rákos daganat a sérv-tüdőben.
3. *Dr. Rácz Odón*: A nagyvárad Gyermekek-menhely működése (II. rész).

Kelt Nagyváradon, 1904. január hó 27-én.

Dr. Edelmann Menyhért,
egyleti titkár.

Felolvasás a jogászegyletben. A nagyvárad jogászegylet ma, szombaton d. u. 5 órakor az igazságügyi palota első emeleti tanácstermében felolvasó ülést tart, melyen *Gáthy Bálint* kir. alügyész »A fog bűlcséleti meghatározása« cizimén felolvasást tart, melyre a jogászegylet tagjait meghívom. Vendégeket is szivesen lát az egyesület. *Ritók Zsigmond*, elnök.

MULATSAG.

Farsangi Naptár.

Január 30. Kiskereskedők tánczestélye a Kereskedelm csarnokban.

Február 6. Helyőrségi bál.

Február 6. Postatisztek és szolgálk bálja a Zöldfában

Február 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.

Február 10. Kath. Kor. bálja.

Kiskereskedők tánczestélye.

Ma, szombaton este tartják meg a kiskereskedők az idei tánczestélyüket. A rendezőség a hölgyeket egy igen ötletes meglepetésben fogja részesíteni, ami a hölgyeknek nagy örömet fog okozni.

Az estély anyagi sikere is biztosítva van, amennyiben a társulati pénztárhoz naponta újabb és újabb felülfizetések érkeznek a gyárosoktól, nagykereskedőktől és a társulat más jóakaróitól.

Félreértések elkerülése végett újból jelezni kívánja a rendezőség, hogy a névre szóló jegyek másra át nem ruházhatók.

Jegyek kaphatók: *Kiss Károly*, *Mihelfi és Kandel Szt. László-tér*, *Schönfeld Sámuel* *Kossuth u.*, *ifj. Veisz Bernát* és *Szabó Testvérek* *Zöldfa-u.*, *Schön Illés* bazárépület és *Mandel Ede* *Kert-u.*

SZINHÁZ.

Frizzó utolsó felléptei. Frizzó világhírű átváltozó művész ma, szombaton megismétli a mult este oly nagy szenzációt keltegetett »Egy viszontagságos éj« cizimé saját szerzeményű bohózatát.

Ezen az estén kerül színre *Murai kitűnő* *vigjátéka*, a »Virágfakadás.«

Frizzó utolsó fellépte. Vasárnap este rendez helyárrakkal játszik utóljára páratlan bérletszünetben *Frizzó Nagyváradon*.

Frizzó átváltozó művész vasárnap, január hó 31-én két előadást rendez és pedig délután részben mérsékelt helyázakkal, ez által alkalmat akar nyújtani a gyermekvilágnak is művészetének bemutatására. A helyárrak ez alkalommal a következők lesznek: *Nagypáholy* 5 frt., föld. és I. em. páholy 4 frt., zsöllye 1 frt., körszék 80 kr., támlásszék 60 kr., dák-jegy 25 kr., emeleti helyárrak maradoak a rendezési napi árban.

A Katholikus Bálra a meghívókat a napokban fogja a rendező bizottság expedálni. Tekintettel a nagy érdeklődésre, a közönség kényelme szempontjából a mai naptól kezdve jegyek előre válthatók a Tiszántul szerkesztőségében este fél 7-től fél 8-ig.

Igazságszolgáltatás.

Az asszony.

Nagy Zsuzsanna, Kapitány András baji gazdának felesége a múlt nyáron, a míg ura a szalontai fogházba, vezekelt valami korcsmai verekedésért, összeadta magát a falu legszálabb legényével.

Mikor kiszabadult **Kapitány András**, nagy meglepetésre érkezett haza. Felesége kihordatta minden holmiját a szekér szinbe s magához se bocsátva tudtára adta a hitese emberének, hogy különb párt talált azóta.

Kapitány András a nyakas büszke paraszt pödrött egyet a bajszán s szó nélkül fordult ki az asszony pitvarából.

Hetek múltán sirva keccogott az asszony **Kapitány András** ajtaján:

— Bocsáss meg. Végy vissza a szivedre. **Kapitány Andrásnak** nem volt szava a csalfa asszonyhoz, pedig sóvárgott utána.

Durva szitkokal emlegette, ha leitta magát — azt a hűtlen asszonyt a ki falu csufjává tette.

Aratáskor künn arattak egy táblában az uraság földjén.

Az ember sóváran nézte az ingerlő szépségű asszonyt. Meg-megvárta a dülő szélben s méregette szemrehányó tekintetével.

Az asszony érezte az ember vágyódását s hetykén szólanul ment odább.

Délben aztán megalázta a vágyódása **Kapitány András** s oda vitte a hűtlen asszonyához.

— Adj egy ital vizet Zsuzsa. Az asszony szó nélkül töltött a korsójából s aztán ott hagyta.

Kapitány Andrásban felforr az indulat s utána kiáltott az asszonynak:

— Zsuzsa állj meg, ha élni akarsz! Az asszony tovább ballagott.

Utána iramodott erre az ember. Rávetette magát s kését az asszony mellébe szurta.

A tarló pihenő népe kétségbeeselt sikoltásra futott össze s kimentették az asszonyt örjögő férje kezéből.

Ezt a kis paraszt drámát szándékos emberölés kísérletének minősítette a kir. ügyesség s tegnap állott az esküdtszék előtt **Kapitány András**, hogy számot adjon tétől.

A tegnapi tárgyaláson noba **Kapitány András** beismerte, hogy szörnyű gerjedelmében megakartá ölni az asszonyt, az esküdtek szokatlan nyilatkozatot tettek a bíróság előtt.

Kijelentették, hogy lelkiismeretük nem engedi, hogy a szándékos emberölés kísérletében mondják ki bűnösnek **Kapitány András**at, hanem új kérdés feltevését kérték, mely *szülyos testi sértés* vétségében kérdeje bűnösnek **Kapitány András**at.

A büntető tanács helyt adott az esküdtek kérésének s így súlyos testi sértés vétségében mondották ki bűnösnek **Kapitány András**at s e verditk alapján 10 havi fogházra ítélték a bosszuálló, megalázott ember. **Baróthy Pál** kir. alügyész négy rendbeli semmisségi panaszt jelentett be.

TAVIRATOK.

Az ülés vége.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, jan. 29. (Saj. tud. táv.) **Mukics** beszéde után **Polonyi Géza** személyes kérdésben szólal fel s kijelenti,

hogy **Zboray** felvilágosító magyarázata után előbbi kitéjezéseit visszavonja.

Lovászy sürgősen interpellál a soproni póttartalékosok miatt, akikkel megbízható értesülések szerint állatias kegyetlenséggel bántak. Dermesztő téli napokon nyári ruhákban naphosszig a gyakorló téren foglalkoztatják a berendelt póttartalékosokat.

Nyiri Sándor honvédelmi miniszter válaszul Lovászy interpellációjára előrebocsátja, hogy nem a póttartalékosok sorsa elszomorító, hanem a berendelt póttartalékosok családjaié s ezért nem a kormány, hanem az ellenzék a felelős, akik e kényszerhelyzetet kieroszakolták.

Nem kellett volna okot adni a póttartalékosok behívására s akkor most, nem jönnének nyomorgó családok a miniszteriumhoz a póttartalékosok haza bocsátását sürgetve.

Adjon módot az ellenzék a póttartalékosok hazabocsátására.

Ami pedig a Lovászy interpellációjának lényegét illeti, nem tudja elhinni, de minden esetre megindítja a vizsgálatot s csak akkor válaszolhat érdemileg, ha kellőleg tájékoztatta magát.

Lovászy nem veszi tudomásul a honvédelmi miniszter válaszát s az elnök tekintettel **Pichler Győző** temetésére, az ülést két órákor berekeszti.

Tisza legújabb haditerve.

Budapest, jan. 29. (Saj. tud. táv.) **A Magyarországnak** írja, hogy **Tisza István** gróf elkészült haditervével s most csak az előterjesztés módjára készülődik. Egyik indítványa volna állítólag, hogy házszabályokkal mondassék ki: ez ülészakra a névszerinti szavazás és másodszorban a zárt ülések időtartamát napról napra a szükséghez képest állapíthassák meg. Most e kész indítványhoz hiveket szerez pártjában a miniszterelnök, s csak a beterjesztés módja késlelteti szándékában, mert ha rendes indítvány alakjában terjeszti elő, hónapokig elhúzódhatik, amíg letárgyalják, ha pedig napirend vitát provokál, az törvénybe ütközik.

Budapest, jan. 29. (Saj. tud. táv.) Más forrás szerint pedig **Tisza** nem fog belemenni a házszabály-revizióba, hanem indennitást kér s aztán elrendeli az új választásokat.

Pichler Győző temetése.

Budapest, jan. 29. (Saj. tud. táv.) A korán elhunyt **Pichler Győző** temetésére óriási közönség gyűlt össze ma délután 3 órákor. A kormányt **Nyiri Sándor** honvédelmi miniszter, a képviselőházat **Perczel Dezső** képviselte. Pártkülönbség nélkül a képviselők egész sora jelent meg a gyászszertartáson. Testületileg jöttek a függetlenségi párt, az ügyvédi kamara, a kövesdi küldöttség stb. A gyászszertartást **Pápay Ferencz** apátplébános végezte. A függetlenségi párt koszoruját **Boda Vilmos** megkapó szépségű gyászbeszéd kíséretében tette le az elhunyt ravatalára. A temetőben **Szathmáry Mór** az újságírók nevében búcsuztatta el a fényes pályafutású ellenzéki vezérszónok koporsóját.

Tisza és a Smialovszky indítványa.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) A szabadelvűpárt mai értekezletén **Tisza István** gróf nyilatkozott a **Smialovszky** indítványára vonatkozólag s időszerületlennek mondta. Számos módot nyújtott, — ugymond — a kormány a békés rend helyreállítására s most már nem tehet mást a kormány mint halad, egyenesen a maga útján. **Smialovszky** pártközi konferenciájáról csak akkor lehetne szó, ha az ellenzék obstrukciójával állana szemben a kormány.

De éppen azért időszerületlen ez az indítvány, mert egy töredék kényszeríténé engedményekre a kormányt.

Tisza István nyilatkozata, nagy viszatetszést szült az egész ellenzéken, s mindenfelé tárgyalták, hogy **Tisza** minden kibontakozási lehetőséget visszautasít.

Az új fejedelmi romantika.

Bécs, január 29. (Saját tud. távir.) **Ferdinánd** Károly főherceget, a legújabb fejedelmi romantika hőstét *Galicziába* helyezik át, hogy régi környezetétől távol végét szakíthasson a túl színezett pletykákra módot adó viszonyával.

Az orosz-japán konfliktus.

Viktória (Britsh-Kolumbia), január 28. A japán kormány megszerezte magának a Nippon Inszen Kaisha gőzhajóársaság husz gőzössét.

Tokio, január 28. Az államférfiak ma délelőtt a császár jelenlétében tanácskoztak. Az oroszoknak a koreai határon való fokozott katonai műveleteit élénken tárgyalják.

New-York, január 28. Tokiói távirat szerint a kabinet tagjai este tanácskoztak a birodalom kiváló pénzembereivel a pénzügyi helyzetről.

Ito márki és néhány más kiváló államférfiu ma kihallgatáson volt a császárnál.

London, január 28. A Daily Mail szjűli távirata szerint 1000 főnyi orosz csapat érkezett Autungba.

Colomba, január 28. A Nisshen és Kagagu japán hadihajó indult utnak.

Berlin, január 28. New-Yorkból táviratozzák a Berliner Tageblattnak, hogy az Egyesült-Államok kormánya utasította mandzsuri konzulját, hogy San-Francisco keresztlül és ne Szibérián át térjen vissza, mert félő, hogy ott vérontás készül. (M. T. I.)

Peking, jan. 29. (Saját tud. táv.) Az orosz hadügyi hatóságok felszólították **Csangti** khinai tábornokot, hogy 500 kocsit engedjen az oroszoknak hadi célokra. **Csangti** tábornok megtagadta az oroszok kérését, hivatkozva, hogy ők szigoruan megóvják semlegességüket.

A svéd király Bécsben.

Bécs, január 29. Oszkár svéd király Abbáziába való útjában február végén Bécsben fog tartózkodni és meglátogatja ő felségét. A fogadtatás és bécsi tartózkodás hivatalos jellegű lesz. (M. T. I.)

Romániai választások.

Bukarest, jan. 29. Tegnap két szenátus és három kamarai pótválasztás volt. A szenátusi választásokon **Lahovary János** volt cant-

cuzenista konzervatív minisztert választották meg. A másik választás eredménytelen maradt, miért is pótválasztás szükséges. A három kamarai választás eredménye az, hogy egy konzervatívot megválasztottak és két esetben pótválasztás lesz.

A belga király utazása.

Berlin, január 28. A belga király este Vilmos császártól vett szívélyes búcsu után elutazott. (M. T. I.)

Acetilén-robbanás.

Marseille, január 29. Tegnap este az egyik rognonasi kávéházban nagyobb acetilén-gázrobbanás volt, amelynek tíz emberélet esett áldozatul.

Feltartóztatott hajó.

Haiti-fok, január 28. A Prezidente nevű dominikai csirkálóhajó feltartotta a Schaumburg nevű német gőzöst a monte-christoi kikötő bejáratánál, melynek elzárását a kormány rövid idő előtt rendelte el. A hajó kapitánya óvást emelt. (M. T. I.)

REGÉNY CSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 52

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Irtá: Max Pémberton.

— Én magam elfelejtkezem néha az evésről, ha a gépjaim dolgoznak, — mondta elgondolkodva; — ez, persze, nagyon rossz szokás... Hát ha van kedve hozzá, próbálja meg tudna-e vacsorát készíteni. Van itt minden, amint látom... A konyhában pedig talál fat meg friss húst és minden egyébét, amire szüksége lehet...

Két perc se telt bele és Bligh Péter meg Seth Barker már főzték a vacsorát, fél óra múlva a terített asztal szinte roskadozott a tömördes annivalól, amivel az éhes farkasok megrakták. Aztán mind az ötven oly mohón estünk neki a vacsorának, mintha egy álló hónapig koplaltunk volna. A holnap sohase igen aggasztja a hajósokat; Bligh Pétert és Seth Barkert pedig még a rendesnél is kevésbé aggasztotta azon az éjszakán.

Még most is akárhányszor megeskí velem, hogy újra látom képzeletemben azt a szobát, amelyben akkor éjjel voltunk. Körös-körül a berregő gépek, a szerzőgő, lobogó gázlámpa, az őrös edények az asztalon... Szemben velem az amerikai orvos okos, fiatalos arca, homlokán a kondor fekete hajsomó és ajkain a málázó mosolygás... Mellettem a kis Dolly Ven, aki időnként rám-rám néz hálás; nagy szemével, amelyek beszédesen mondják, hogy már nincs semmi baja... Aztán Bligh Péter és Seth Barker, mind a ketten hátradőlve a széken, az arczuk majd kicsattan a jóllakottság pirosságától, amint füstölnek rövidszáru fapipájukból, mint a gyárkémény...

És, mint akkor, még ma is végigborzong egész testem az aggodalom és bizonytalanság kínzó érzésétől, melyek gyötörték.

... Hogyan szabadulnak meg innen? ... Ki segít rajtunk? ... ki fogja párját ezentúl a kis Bellenden Ruthnak? ... Vi-szajd-e a hajó? ... Vagy talán a tenger fenekén pihen? Soká tart-e az alvó évszak és kibírjuk-e? ...

Ah, mit adtam volna akkor, ha valaki meg tudott volna felelni mindezekre a kérdésekre! ... De senki se felelt, még a doktor se, aki pedig azért volt itt, hogy a legutolsó kérdést, az alvó évszak kérdését tanulmányozza és tisztába hozza.

— Köszönjük, doktor, amit értünk tett — szóltam az ebéd vége felé. Ön mentette meg az életünket s ezért soha se felejtjük el.

— Valahányszor jól lakom ezentúl, mindig eszembe jut majd a doktor... a doktor neve... amiről eszembe jut, hogy voltaképpen nem is tudjuk a megmentőnk nevét — tódította Bligh Péter ravaszkodva.

— Duncan Gray orvos — felelte a doktor elmosolyogva — ha ugyan érdemesnek tartja a nevemre emlékezni. Kérdezősködjek rólam Chicagóban s ezer ember közt talán akad egy, aki megmondja, hogy Gray orvos a mérgekről írta, noha nem is ismeri őket. Ugy van, engem a mérge hozott ide és... félek, hogy a mérge is visz el... ha nem haza Chicagóba, hát legalább a föld alá.

— Annyi bizonyos, hogy ez a sziget szörnyű hely, — feleltem sóhajtva, — és csoda, hogy Európában nem tudnak róla. A szigetet magát már tizenöt év óta ismerem a térképről, de sohasem hallottam erről az alvó évszokról, mely majd az életünkbe került. Látom a gépekről, doktor, hogy ön is azért van itt, hogy megtudjon valamit erről az átkozott ködről; s az igazat megvallva, szívesen adnék pár évet az életemből, ha annyit tudnék róla, amennyit ön!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde

	Budapest, jan. 29.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	555.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, jan. 29.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisa	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jan. 29-én.	
Magyar aranyjáradék 4%	119.25
Magyar koronajáradék	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	90.90
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	98.75
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horvát szlavonföldtehermentesítési kötvény	209
Magyar nyeeomény-sorsjegy-kölcsön	164
Tiszszabályzás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	100.50
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék papirban	120.50
Osztrák járadék aranyban	100.50
Osztrák korona	156.
Osztrák államsorsjegyek	1600.
Osztrák magyar bank részvény	765.—
Magyar hitelbankrészvény	668.75
Osztrák hitelintézet részvény	668.50
Párisi vista	1904
29 frankos arany (Napoleon'dor)	116.97
Németbirodalmi márka	239.65
Londoni vista	95.27
20 márkás arany	23.42

Dr. VUCSKICS GYULA.

142—1904.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött brátkai körjegyzői állásra — mely körjegyzőséghez Brátka, Dámos, Bánlaka és Lóró-Ponor-Remecz községek tartoznak — pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy elméleti és

gyakorlati minőségüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és erkölcsi előéletüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám legkésőbb **f. 1904. évi február hó 22-ik napjáig** annyival is inkább adják be, mivel később érkező kérvényeket nem fogok figyelembe venni.

Ezen állás javadalmazása következő:

Készpénz fizetés	1020 K
Kézbiztosítási díj	160 «
Iroda átalány	120 «
Két irnok tartásért	960 «

Brátkán a körszékhelyen, természetbeni lakás és 800 □-öl területű konyhakert; Dámoson 6 hold 800 □-öl szántó és kapáló; Bánlakán 8 hold 800 □-öl kapáló és legelő; Lóró-Ponor-Remecz községben 3 hold 1200 □-öl kapáló és 17 hold legelő haszonélvezete.

Továbbá 15 régi öl tüzi hasábfu a községekből, melyből a körjegyzői iroda és anyakönyvi helyiség is fűtendő, a körjegyzői lakhoz szállítva.

Végül 200 korona anyakönyvvezetői tiszteletdíj és a magán munkálatok után szedhető díjak.

A választást **f. 1904. évi február 24-én d. e. 10 órakor** fogom Brátkán a körjegyzői irodában megtartani.

Pályázóktól a román nyelvnek szóbeli bírást feltétlenül megkívánom.

Kelt Élesden, (Biharmegye) 1904. évi január hó 11-én.

Bérczy Imre,

616. főszolgabíró.

Egy főtisztelendő lelkész levele.

Wilhelm Ferencz urnak gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen Alsó-Ausztria.

Radowesitz, Csehország u. p. Bilin.

Ismételtén jó eredménnyel használtam az Ön Wilhelm-féle antiarthritikus anti-reumatikus vértisztító teáját beteges állapotomban, mint: a máj, lép, szív és gyomor elzsírosodásánál, reumatikus hátgerincz-bántalmaknál, gyenge emésztésnél, vértolulásknál, agynomásnál, stb. úgy, hogy ezáltal megtakarítottam magamnak egy fürdői vagy hidegvízgyógyintézeti kurát, a mihez különben sajnos nincsenek is meg az anyagi eszközök, hivatásomból kifolyólag pedig hiányzik a szükséges idő.

Biztosítom arról, hogy a magam részéről csak kellemes kötelességemre teszem, hogy ezt a kitűnő Wilhelm-féle antiarthritikus anti-reumatikus vértisztító teát minden ilyen bajban szenvedőnek legmelegebben ajánljam, és a hol csak tehetem, föl fogom dicsegni, hogy így Önnek kitűnő találmányáért valamiképpen kimutassam hálámat és hogy a szenvedő emberiséget, a hogyan az Ön oly pompásan gyógyító készítménye meg is érdemli, figyelmessé tegyem erre a gyógyszerre.

Kitűnő tisztelettel

Vinzenz John P., lelkész.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszerárakban és drogueriakban. 348.

Hirdetmény.

A „Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

522

Meghívó.

A Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank Nagyváradon, 1904. évi február hó 13-án, délután 4 órakor fogja az intézet helyiségében, Nagy-Teleky-utca 534. sz. a.

XXXV. évi rendes közgyűlését

megtartani, melyre a t. cz. részvényeseket ezennel meghívja.

Tárgysorozat :

1. Az igazgatóság jelentése az 1903. üzleti évről és indítványai a mérleg és osztalék tárgyában.
2. A felügyelőbizottság jelentése az 1903 évi mérlegről és a nyereség felosztásáról.
3. Az előző tárgyak és az igazgatóságtól és felügyelőbizottságtól kért felmentvény iránti

határozathozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíj-alap állásáról.

5. A választmány 8 rendes és 1 póttagjának választása.

Nagyvárad, 1904. évi január hó 20. napján.

Az igazgatóság.

Az igazgatóság kéri azokat a t. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy a közgyűlés napját legalább egy hónappal megelőzőleg nevükre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt a bank pénztárában letenni sziveskedjenek.

A zárószámadások és az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentései 1904. február 3-tól kezdve az intézet helyiségében megtekinthetők és a mérleg tervezete nyomtatott példányban is kívánságra a t. cz. részvényeseknek rendelkezésre áll.

609.

Még egy pár napig tart

az eladás a volt Andriska-féle üzletben (volt Kunz József és Tsa helyiségben), most már minden árban eladjuk a raktárt.

1 méter csipke	— — — — —	2 fillértől feljebb.
1 „ aljzsinór	— — — — —	1 „ „
1 matring selyem	— — — — —	2 „ „

és a többi cikkek hasonló árban.

Tisztelettel

Kovács L. és Társa

592

Az előre haladt idény miatt

kiváló minőségű női divat-, pipere- és blous-ujdonságok ugy-szintén

izléses és finom gyermek-ruhák

teljesen leszállított árban

414

adatnak el

Mezey Sándor

női divat- és gyermek-ruha-
raktárában
Nagyvárad, Szent László-tér.

A farsangi idényre

urak részére

frakk-ingek, keztyük, czilinderek, angol kalapok

s mindennemű pipere-cikkek

legjobb minőségben a lehető legmértányosabb áron kapható

Mezey Sándor

angol- és francia uri divat
raktárában
Nagyvárad, Szent László-tér.